

Konferencja regionalna

„Bezpieczeństwo energetyczne mieszkańców. Rozwój spółdzielni energetycznych w województwie podlaskim. Rola samorządu.”

Wasilków, 7.12.2022

PROJEKT RENALDO

W grudniu 2019 r. Komisja Europejska zaakceptowała złożony przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi projekt pt. „Rozwój obszarów wiejskich poprzez odnawialne źródła energii - Renew(able) your Region - RENALDO” polegający na udzieleniu wsparcia eksperckiego w przygotowaniu do utworzenia pilotażowych spółdzielni energetycznych na terenie województwa podlaskiego oraz kujawsko-pomorskiego.

Projekt finansowany jest w 100% ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Reform Strukturalnych oraz niemieckiego Federalnego Ministerstwa Środowiska, Ochrony Przyrody i Bezpieczeństwa Jądrowego. W realizację projektu zaangażowane zostały następujące podmioty:

- Niemieckie Towarzystwo Współpracy Międzynarodowej (GIZ) – koordynator projektu;
- Fundacja 100 energii odnawialnej (100%);
- Instytut Rozwoju Społecznego ACTIVUS;
- Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (KPODR)

Prace projektowe rozpoczęły się w październiku 2020 r i w ramach podjętych działań nastąpił wybór 6 gmin do pilotażu, analizę lokalnych zasobów energetycznych oraz przygotowanie propozycji rozwiązań przynoszących jak najwięcej korzyści dla lokalnych społeczności. Najważniejszym elementem jest przygotowanie do utworzenia spółdzielni energetycznych w wybranych gminach oraz opracowanie poradnika dotyczącego zakładania spółdzielni energetycznych. W trakcie realizacji przygotowaliśmy wspólnie szereg praktycznych propozycji zmian legislacyjnych służących rozwojowi spółdzielni energetycznych w Polsce. W województwie podlaskim oraz kujawsko-pomorskim przygotowaliśmy szereg konferencji i warsztatów mających na celu wymianę informacji i doświadczeń z realizacji projektu.

Dla każdej z pilotażowych spółdzielni energetycznych zostanie szczegółowo przeanalizowane zapotrzebowanie energetyczne oraz lokalnie dostępne źródła energii odnawialnej. W propozycji rozwiązań, w zależności potrzeb potencjalnej spółdzielni i jej członków, wskazany zostanie optymalny dobór rodzajów i mocy instalacji odnawialnych źródeł energii, a także przygotowana zostanie kompletna dokumentacja założycielska i rejestracyjna dla danej spółdzielni.

Wszelkie materiały i opracowania przygotowane w ramach projektu będą sukcesywnie udostępniane na stronie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, jako organu nadzorującego spółdzielnie energetyczne, w celu ich efektywnego wykorzystania przez gminy i lokalne społeczności zainteresowane zakładaniem takich spółdzielni.

Agenda Konferencji

9:30	Powitanie i wprowadzenie: Energia obywatelska szansą na rozwój energetyczny w województwie podlaskim.	Grzegorz Jakuć – przewodniczący Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego Maciej Żywno – prezes Instytutu Rozwoju Społeczności Lokalnej ACTIVUS prof. dr hab. Piotr Banaszuk - wiceprezes Instytutu Rozwoju Społeczności Lokalnej ACTIVUS, Politechnika Białostocka Angelo Cozzi - przedstawiciel Komisji Europejskiej Dyrekcyja Generalna ds. Wspierania Reform Strukturalnych (DG REFORM) Komisja Europejska
10:15	Prezentacja projektu RENALDO – Rozwój obszarów wiejskich poprzez odnawialne źródła energii w Polsce	Paulina Spiller - Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
10:40	Odmienić przyszłość energetyki: Społeczeństwo obywatelskie jako główny podmiot produkcji energii ze źródeł odnawialnych	Lutz Ribbe – Przewodniczący Centrum Monitorowania Rozwoju Zrównoważonego w Komitecie Ekonomiczno-Społecznym Unii Europejskiej
11:00	Spółdzielnie energetyczne w Polsce. Program Energia dla Wsi.	Jarosław Wiśniewski – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
11:20	Źródła finansowania instalacji OZE oraz spółdzielni ze środków programów regionalnych	dr Artur Kosicki – Marszałek Województwa Podlaskiego
11:40	Przerwa kawowa	
12:00	Droga tworzenia spółdzielni. Doświadczenia pierwszej spółdzielni w kraju.	Ireneusz Perkowski - ekspert projektu
12:20	Bilansowanie działalności spółdzielni w oparciu o kalkulator energetyczny	Daniel Raczkiewicz - ekspert rynku energii
12:50	Prąd i ciepło w oparciu o biogazownie	Lech Gryko – biogazownia „Zielona Energia” Michałowo; Przewodniczący Rady Fundacji Instytut Rozwoju Społeczności Lokalnej ACTIVUS
13:15	Instalacje OZE w spółdzielniach a wymagania środowiskowe	dr Lech Magrel – Politechnika Białostocka, członek zarządu ACTIVUS
13:30	PANEL DYSKUSYJNY – blaski i cienie tworzenia spółdzielni energetycznych w oparciu o doświadczenia uczestników projektu RENALDO	Agnieszka Rutkowska – burmistrz Stawisk Grzegorz Jakuć – wójt Turośni Kościelnej Konrad Sikora – zastępca burmistrza Michałowa Andrzej Waszczeniuk – skarbnik Korycina Grzegorz Jakuć – wójt Turośni Kościelnej prof. dr hab. Piotr Banaszuk - moderator
14:30	Podsumowanie i obiad	

DEFINICJA SPÓŁDZIELNI ENERGETYCZNEJ

Zgodnie z treścią art. 2 pkt 33a uOZE przez spółdzielnię energetyczną rozumie się spółdzielnię w rozumieniu ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze lub ustawy z dnia 4 października 2018 r. o spółdzielniach rolników, której przedmiotem działalności jest wytwarzanie energii elektrycznej, biogazu lub ciepła w instalacjach odnawialnego źródła energii i równoważenie zapotrzebowania energii elektrycznej, biogazu lub ciepła wyłącznie na potrzeby własne spółdzielni energetycznej i jej członków, przyłączonych do zdefiniowanej obszarowo sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV, sieci dystrybucyjnej gazowej lub sieci ciepłowniczej.

WARUNKI JAKIE MUSI SPEŁNIAĆ SPÓŁDZIELNIA ENERGETYCZNA

Przedmiotem działalności spółdzielni energetycznej może być wytwarzanie energii elektrycznej, ciepła lub biogazu w instalacjach odnawialnego źródła energii, stanowiących własność spółdzielni energetycznej lub jej członków .

Spółdzielnia energetyczna zaopatruje w energię elektryczną, biogaz lub ciepło wytwórców i odbiorców będących członkami tej spółdzielni, których instalacje są przyłączone do sieci danego operatora lub do danej sieci ciepłowniczej .

Działa ona na obszarze jednego operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego albo sieci dystrybucyjnej gazowej lub ciepłowniczej. Obszar działania spółdzielni energetycznej ustala się na podstawie miejsc przyłączenia wytwórców i odbiorców, będących członkami tej spółdzielni, do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej, sieci dystrybucyjnej gazowej lub sieci ciepłowniczej .

Warunki konieczne, które spółdzielnia energetyczna musi spełnić łącznie, zostały uregulowane w art. 38e uOZE. Spółdzielnia energetyczna prowadzi działalność na obszarze gminy wiejskiej lub miejsko-wiejskiej albo na obszarze nie więcej niż 3 tego rodzaju gmin bezpośrednio sąsiadujących ze sobą.

Liczba jej członków jest mniejsza niż 1000 i musi wynosić co najmniej 10 członków, będących osobami fizycznymi, lub co najmniej 3 członków będących osobami prawnymi .

W przypadku, gdy przedmiotem działalności spółdzielni energetycznej jest wytwarzanie energii elektrycznej, łączna moc zainstalowana elektryczna wszystkich instalacji odnawialnego źródła energii umożliwia pokrycie w ciągu roku nie mniej niż 70% potrzeb własnych spółdzielni energetycznej oraz jej członków i nie przekracza 10 MW. W przypadku, gdy przedmiotem działalności spółdzielni energetycznej jest wytwarzanie ciepła, to łączna moc osiągalna cieplna nie przekracza 30 MW, a gdy wytwarzanie biogazu – roczna wydajność wszystkich instalacji nie przekracza 40 mln m³ .

Na potrzeby bilansowania handlowego wszystkich wytwórców i odbiorców spółdzielni energetycznej uznaje się za odbiorcę . Bilansowanie energetyczne oznacza zgłaszanie przez podmiot za nie odpowiedzialny operatorowi systemu przesyłowego elektroenergetycznego do realizacji umów sprzedaży energii elektrycznej, zawartych przez użytkowników systemu i prowadzenie z nimi rozliczeń różnicy rzeczywistej ilości dostarczonej albo pobranej energii elektrycznej i wielkości określonych w tych umowach dla każdego okresu rozliczeniowego .

SPOSOBY UZYSKIWANIA PRZYCHODÓW I OSZCZĘDNOŚCI W SPÓŁDZIELNI

Energia elektryczna lub ciepło wyprodukowane w Spółdzielni Energetycznej może być sprzedawane wyłącznie na potrzeby jej członków. Tak więc nie może uzyskiwać przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej lub ciepła do innych odbiorców lub spółek obrotu.

Ideą Spółdzielni jest zapewnienie energii tańszej niż na rynku poprzez wykorzystanie lokalnych zasobów. Tym samym zwiększa się bezpieczeństwo energetyczne dla jej członków gdyż energia zużywana i bilansowana jest lokalnie , na małym obszarze . Przykładowo jeżeli jednym ze źródeł OZE będzie biogazownia rolnicza , to członkowie Spółdzielni będą mieli zbyt na odpady z gospodarstw rolnych jednocześnie zapewniając sobie dostawy energii elektrycznej. W sytuacji braku węgla lub gazu energia do produkcji w elektrowniach systemowych, w Spółdzielni będzie ona nadal produkowana.

Członek Spółdzielni który zdecyduje się na inwestycje w duże źródło , będzie miał zapewniony zbyt energii w długim okresie czasu i związane z tym przychody co zdecydowanie zmniejszy ryzyko biznesowe inwestycji.

Członkowie Spółdzielni – odbiorcy zapewniają sobie w długim okresie czasu dostawy energii w znanej cenie, która będzie niższa niż cena na rynku a jednocześnie skorzystają z szeregu bonifikat przewidzianych w Ustawie OZE co znacząco obniży ich rachunki za energię elektryczną. Bonifikaty te dotyczą zarówno opłat zmiennych za usługę dystrybucyjną jak i zwolnienia obowiązku przedstawiania do umorzenia prezesowi URE , świadectw pochodzenia.

Bardzo istotnym elementem wsparcia funkcjonowania Spółdzielni, jest system opustów. System ten pozwala na magazynowanie nadmiaru energii wyprodukowanej we własnych źródłach OZE w sieci energetycznej i

odbieranie ją w okresie 12 miesięcy od momentu wprowadzenia jej do sieci. Od energii rozliczanej w ramach opustu Spółdzielnia nie uiszcza ani opłaty za energię, ani dodatkowej opłaty dystrybucyjnej za ponownie pobraną energię. Nie płaci również żadnej dodatkowej opłaty na rzecz sprzedawcy z tytułu prowadzenia rozliczeń. Energia odbierana jest jednakże współczynnikiem 0,6. Różnica 40 % pomiędzy energią wprowadzoną a odebraną stanowi własność Sprzedawcy Zobowiązanego i służy pokryciu ponoszonych przez niego kosztów.

System ten ma tą zaletę, że pozwala bilansowanie produkcji i zapotrzebowania w każdej godzinie doby, bez konieczności ponoszenia kosztów na zakup usługi bilansowania handlowego od podmiotu zewnętrznego i uniknięcie rozliczeń finansowych wg. trudnych do przewidzenia cen na Rynku Bilansującym.

KORZYŚCI

Tak jak wspomniano w poprzednim punkcie, Spółdzielnia uzyskuje szereg korzyści z obrotu energią wyłącznie na potrzeby jej członków. Część tych korzyści wynika wprost z Ustawy OZE a część zależy od przyjętego jej członków modelu biznesowego.

KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z USTAWY OZE :

Od ilości energii elektrycznej, rozliczonej w wyżej wskazany sposób, spółdzielnia energetyczna nie uiszcza na rzecz sprzedawcy zobowiązanego opłat z tytułu jej rozliczenia oraz opłat za usługę dystrybucji, których wysokość zależy od ilości pobranej energii elektrycznej przez wszystkich wytwórców i odbiorców spółdzielni energetycznej. Opłaty za usługę dystrybucji są uiszczane przez sprzedawcę zobowiązanego wobec operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, do sieci którego przyłączone są instalacje odnawialnego źródła energii i instalacje wszystkich odbiorców spółdzielni energetycznej.

W odniesieniu do ilości energii elektrycznej, wytworzonej we wszystkich instalacjach odnawialnych źródeł energii spółdzielni energetycznej, a następnie zużytej przez wszystkich odbiorców energii elektrycznej spółdzielni energetycznej, w tym ilości energii elektrycznej rozliczonej ze współczynnikiem 0,6, nie nalicza się i nie pobiera opłaty OZE, opłaty mocowej oraz opłaty kogeneracyjnej. Co więcej nie stosuje się obowiązków uzyskania i przedstawienia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia oraz uiszczenia opłaty zastępczej, a także nie stosuje się obowiązku zrealizowania przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej lub uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa efektywności energetycznej. Ponadto uznaje się, że energia elektryczna wytworzona we wszystkich instalacjach odnawialnych źródeł energii spółdzielni energetycznej, a następnie zużyta przez wszystkich odbiorców energii elektrycznej spółdzielni energetycznej, jest zużyciem energii elektrycznej wyprodukowanej przez dany podmiot i z tego tytułu podlega zwolnieniu od podatku akcyzowego, pod warunkiem, że łączna moc zainstalowana elektryczna wszystkich instalacji odnawialnego źródła energii spółdzielni energetycznej nie przekracza 1 MW.

KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z PRZYJĘTEGO MODELU BIZNESOWEGO :

- niższa cena energii – członkowie Spółdzielni sami ustalają cenę po której będą się rozliczać;
- umowy na sprzedaż i zakup energii są wieloletnie, zapewnia to stałość i przewidywalność zarówno przychodów jak i kosztów w długim okresie czasu;
- wykorzystując lokalne zasoby paliwowe i lokalną sieć energetyczną zwiększa się bezpieczeństwo dostaw;
- zmniejsza się zanieczyszczenie środowiska z tytułu wykorzystywania wyłącznie źródeł OZE;
- zwiększa się atrakcyjność dla Inwestorów, terenu na którym działa Spółdzielnia, z tytułu dostępności tańszej i ekologicznej energii.

Więcej po konferencji na stronach:

<https://www.kpodr.pl/projekt-pn-rozwoj-obszarow-wiejskich-poprzez-odnawialne-zrodla-energii-renaldo/>